

## عوامل موثر در حسابداری ذهنی و کاربردهای مالی عصبی در تصمیم گیری بازار سرمایه

دکتر بیژن عابدینی<sup>۱</sup>، بهمن بازگیر<sup>۲\*</sup>، مهدی پرورش<sup>۳</sup>، مریم رسائی<sup>۴</sup>

۱- استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه هرمزگان

۲- دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه آزاد واحد بین الملل قشم

۳- عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد دانشکده حسابداری

۴- کارشناس مالی شرکت نفت ستاره خلیج فارس و دانشجوی ارشد روانشناسی دانشگاه آزاد قشم

### چکیده

در ادبیات اقتصاد غرب و تحلیل رفتار مالی، ماهیت وجودی انسانها به عنوان موجودی منطقی که تحت شرایط کاملاً شفاف تصمیم گیری می کند، تعریف می شود. اما هربرت سایمون- پیشرو در رفتار مالی - انسان اقتصادی را موجودی غیر واقعی در نظریه های اقتصادی تشخیص داد. یعنی یک سرمایه گذار ممکن است تصمیمی اتخاذ کند که از نظر اقتصادی توجیه نداشته باشد. سرمایه گذاران برای تصمیم گیری های اقتصادی از قضاوت حرفه ای خود استفاده می نمایند. نظریه مالی رفتاری که عموماً از آن به عنوان کاربرد روان شناسی در دانش مالی تعبیر می شود، اصل بنیادین اقتصاد نئو کلاسیک را به چالش کشیده و سعی دارد پدیده های روان شناختی انسان در کل بازار و در سطح فردی را شناسایی نماید نتیجه گیری نهایی از مطالعات و شواهد موجود حاکی از این واقعیت است که نظریه مالی رفتاری نقشی تعیین کننده و با اهمیت در تبیین رفتار و تصمیم گیری سرمایه گذاران در بازار و همچنین آثار آن بر رفتار بازارهای مالی دارد. علوم رفتاری از جمله دانش های کاربردی است که در قالب رشته تخصصی به نام روان شناسی به حوزه علم ورود پیدا کرده است. زیر بنای اساسی این دانش، انسان و پیچیدگی های ذاتی، رفتاری و شخصیتی است که مستلزم درک و شناخت آن در چارچوبی علمی تحت عنوان روان شناسی مورد پژوهش و بررسی قرار گرفته است. (دارایی و همکاران، ۱۳۹۵) تصمیم های مالی مردم روز به روز پیچیده تر و پر مخاطره تر می شود؛ در حالی که نتایج این تصمیم ها بر شیوه زندگی مردم بسیار موثر است. تصمیمات مالی در میان مهمترین تصمیمات زندگی افراد قرار می گیرند. به علت محدودیت های شناختی و سطح میانگین و پایین سواد مالی، بسیاری تصمیمات، اصول مالی را نقض می کنند. خانواده ها به طور معمول پول خود را خرج می کنند و بندرت برای دوران بازنشستگی خود به پس انداز می پردازند. سرمایه گذاران از بازگشت های گذشته بهره می برند و اغلب به تجارت می پردازند. حتی مدیران شرکتی ارشد که به طور معمول دارای تحصیلات بالا هستند، تصمیماتی را اتخاذ می کنند که تحت تاثیر سابقه ی فردی و اعتماد به نفس بالا می باشد. رفتار مالی وجوه پیچیده و فعل و انفعالات دقیق مغز انسان را بررسی می کند که با عدم قطعیت تصمیم گیری های اقتصادی روبرو شده اند. مهم ترین خصلت های انسانی (ترس، عصبانیت، حرص و عاری از نفس بودن) اهمیت قابل توجهی روی تصمیمات ما درباره پول (مسائل مالی) دارند. در این مقاله ابتدا تئوری های روانشناسی حاکم بر حسابداری رفتاری توضیح داده شده، سپس عوامل رفتاری تاثیر گذار بر تصمیمات سرمایه گذاران و خطاهای اداری افراد توضیح داده می شود.

**واژگان کلیدی:** حسابداری ذهنی، بازارهای سرمایه، تصمیم گیری، مالی عصبی